

3.2.6. Polityka zagraniczna

1. Priorytety

Zasadniczym celem polskiej polityki zagranicznej w 2007 roku było umocnienie pozycji Polski, przyczynienie się do zwiększenia jej bezpieczeństwa oraz zapewnienie optymalnych warunków rozwoju. Droga do osiągnięcia powyższych celów wiodła poprzez pełne wykorzystanie możliwości stworzonych przez członkostwo Polski w Unii Europejskiej i w NATO, umacnianie sojuszniczych stosunków ze Stanami Zjednoczonymi oraz dbanie o dobre stosunki z sąsiadami.

Integracja w strukturach Unii Europejskiej jest gwarantem rozwoju Polski i dobrobytu społeczeństwa. Niesie ona za sobą wielostronne korzyści, które mają charakter polityczny (stabilizacja systemu politycznego, ściślejsze związki z resztą Europy), gospodarczy (korzystanie ze swobody przepływu towarów, usług, osób i kapitału, dostępu do środków z funduszy strukturalnych, napływu inwestycji i nowych technologii) oraz społeczny (zbliżenie do europejskich standardów w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, warunków pracy, zdrowia, edukacji, ochrony środowiska i nauki). Integracja europejska stwarza warunki dla kształtowania relacji z naszymi partnerami w oparciu o wspólnotę wartości i interesów.

Jako członek Unii Europejskiej, Polska broniła wyznawanych przez państwa członkowskie wspólnych wartości nie zaniedbując zarazem ochrony swoich narodowych interesów. Polska wykorzystywała możliwości wynikające z uczestnictwa w procesie decyzyjnym UE, posługując się przynależnym członkom prawom tworząc koalicje dla realizacji naszych interesów i osiągnięcia rozsądnego kompromisu, zaś w ostateczności odwołując się do zasady jednomyślności wymaganej w Unii dla podjęcia decyzji w wybranych sprawach.

Polska aktywnie uczestniczyła w reformie podstaw traktatowych UE uwzględniających polski interes narodowy. Aktywnie budowany był wizerunek Polski jako państwa opowiadającego się za ściślejszą integracją europejską.

Polska zapewniała swoje bezpieczeństwo jako aktywny i solidarny członek Sojuszu Północnoatlantyckiego i tworzących się europejskich struktur obronnych. Celem dyplomacji polskiej było dążenie do umocnienia wspólnoty atlantyckiej i kształtowania właściwych relacji między Unią Europejską i NATO, szczególnie zaś ich kooperatywności i komplementarności w sprawach bezpieczeństwa.

Polska popierała transformację NATO, która pozostając organizacją zbiorowej obrony staje się również instrumentem do walki z zagrożeniami globalnymi nowego typu. Aktywnie uczestniczyła w wybranych operacjach z dala od granic Polski, w tym w operacji NATO w Afganistanie oraz wspierała koalicję w Iraku. Udział Polski w operacjach sojuszniczych służył przede wszystkim utrzymaniu roli Sojuszu Północnoatlantyckiego jako instrumentu kolektywnej obrony państw członkowskich, a także co istotne – modernizacji polskiej armii.

Kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa Polski miała współpraca ze Stanami Zjednoczonymi. Dążyliśmy do nawiązania i rozwoju dwustronnego partnerstwa, wyrażającego się m.in. w strategicznym dialogu, obejmującym najważniejsze wyzwania dla współczesnego świata oraz intensywnej współpracy politycznej i wojskowej. Byliśmy przy tym świadomi istniejącej asymetrii - ogromnej różnicy potencjałów i wynikających stąd możliwości. Wyzwaniem dla polityki zagranicznej było w tej sytuacji określenie wspólnych celów i zbieżnych interesów oraz odpowiednie wyważenie możliwości i oczekiwań.

Jednym z najważniejszych wyzwań polskiej polityki zagranicznej w 2007 było zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju. W tym celu Polska dążyła nie tylko do dywersyfikacji źródeł zaopatrzenia w surowce energetyczne, ale także do dywersyfikacji linii przesyłowych. Dla realizacji tego celu aktywnie zabiegaliśmy o rozpoczęcie przez UE wspólnej polityki energetycznej.

Polska starała się przezwyciężyć negatywne tendencje w stosunkach polsko-niemieckich, które spowodowały ich ochłodzenie.

W ramach Unii Europejskiej Polska dążyła do współudziału w tworzeniu polityki wschodniej UE. Wspierała procesy transformacyjne i tendencje demokratyzacyjne, zwłaszcza na Ukrainie, a także – na ile to możliwe - na Białorusi. Niepodległość Ukrainy ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa całego regionu i dlatego Polska wspiera jej atlantyckie i europejskie aspiracje.

Stosunki z Rosją zdeterminowane były przez sprzeczność interesów wynikające z zasadniczo odmiennej wizji obu stron odnośnie do Europy Środkowej. Polska wizja regionu to wizja suwerennych państw współpracujących ściśle w ramach UE i NATO. Polska przeciwstawiała się działaniom Rosji, które mogły podważyć pozycję polityczną i gospodarczą Polski w regionie oraz stanowczo zapobiegała próbom łamania solidarności krajów Unii Europejskiej. Jednak Polska wykazała gotowość do pragmatycznego i otwartego dialogu z Rosją, który określiłby podstawy i cele naszych stosunków dwustronnych

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej spowodowało rozwój wymiaru globalnego w jej polityce zagranicznej oraz zaangażowanie we współpracę z państwami Azji, Ameryki Łacińskiej i Afryki.

Niezmienne ważna pozostawała współpraca z Polonią i Polakami, mieszkającymi za granicą. Dużym wyzwaniem dla naszej dyplomacji było sprawowanie opieki nad obywatelami polskimi, podejmującymi zatrudnienie w krajach Unii Europejskiej.

Ważną kwestią były działania promujące Polskę w świecie i umacniające jej wizerunek jako stabilnej demokracji.

2. Unia Europejska

Najważniejszą wielostronną płaszczyzną realizacji interesów politycznych i gospodarczych Polski była Unia Europejska. Doświadczenia z pierwszych lat członkostwa w UE potwierdzają, że aktywność na forum Unii w znacznym stopniu wpłynęła na umocnienie pozycji Polski w świecie.

W 2007 r. ważne miejsce w dyskusjach wewnątrz Unii Europejskiej zajmowało usprawnienie funkcjonowania Unii, w szczególności pod względem instytucjonalnym, strategia dalszego rozszerzenia UE oraz dyskusja nad założeniami polityki energetycznej UE oraz zapewnienie spójności w działaniach zewnętrznych.

Kwestia reformy traktatowej była jednym z najważniejszych punktów politycznej agendy Unii Europejskiej w 2007 r. Proces negocjacyjny prowadzony przez prezydencję niemiecką i portugalską doprowadził do osiągnięcia porozumienia w sprawie zawarcia nowego traktatu regulującego sposób funkcjonowania rozszerzonej Unii Europejskiej oraz wprowadzającego reformy do jej instytucji i pogłębiającego integrację polityczną. W trakcie negocjacji partnerzy wyrazili zgodę na szereg polskich postulatów mających na celu zagwarantowanie naszych interesów w Unii. Dzięki temu udało się przyjąć umowę w pełni odpowiadającą potrzebom Polski, a zarazem korzystną dla Unii. Polska uzyskała m.in. gwarancje obowiązywania do 2017 mechanizmu z Joanniny oraz przyłączyła się do brytyjskich zastrzeżeń w sprawie Karty Praw Podstawowych. Podpisanie nowego traktatu odbyło się w Lizbonie 13 grudnia 2007 roku.

W 2007 r. Polska wspierała politykę rozszerzenia Unii Europejskiej. Polskimi priorytetami w tym zakresie były: dążenie do kontynuacji procesu rozszerzenia w oparciu o art. 49 TUE oraz zapewnienie lepszej jakości tego procesu, m.in. poprzez wzmocnienie demokratycznego aspektu rozszerzenia (dialog ze społeczeństwem). Polska niezmiennie wspierała europejskie aspiracje państw Europy Wschodniej (w szczególności Ukrainy),

jednocześnie podkreślając konieczność wypełniania obowiązujących kryteriów członkostwa w UE.

Dla Polski kluczowe znaczenie miało dokończenie budowy Jednolitego Rynku, pod kątem podniesienia konkurencyjności gospodarek europejskich i wyrównania różnic w rozwoju ekonomicznym w ramach UE. W związku z intensyfikacją prac nad powołaniem Europejskiego Instytutu Technologicznego dyplomacja polska aktywnie promowała ideę ulokowania we Wrocławiu jego Rady Zarządzającej.

Dużo uwagi Polska poświęciła dyskusji nad polityką energetyczną UE, która winna opierać się na zasadzie solidarności państw członkowskich. Polska popierała solidarności w sprawach polityki energetycznej oraz zabiegała o uwzględnianie w dalszej dyskusji jej poza unijnych reperkusji.

Polska aktywnie angażowała się w umocnienie Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa i Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony oraz zapewnienie maksymalnej spójności w działaniach zewnętrznych Unii i jej państw członkowskich. Priorytetowe znaczenie dla Polski miało kształtowanie wschodniego wymiaru polityki zagranicznej UE oraz rozwijanie Europejskiej Polityki Sąsiedztwa. Polska popierała rozwój współpracy UE z Ukrainą, Mołdową oraz z krajami Kaukazu Południowego, dążyła do zwiększenia wsparcia UE dla białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego, w tym poprzez rozszerzenie dostępu do niezależnych źródeł informacji.

W stosunkach Unii i jej państw członkowskich z Rosją, dyplomacja polska konsekwentnie dążyła do wypracowania i prowadzenia spójnej polityki całej UE wobec Rosji oraz zabiegała o aktywność Komisji Europejskiej w rozwiązywaniu sporów handlowych. We współpracy energetycznej UE - Rosja podkreślaliśmy znaczenie zapewnienia bezpieczeństwa dostaw, przejrzystości rynku oraz poszanowania zasad wolnego rynku i konkurencji.

W odniesieniu do Europejskiej Polityki Sąsiedztwa Polska dążyła do zrównoważonego zaangażowania UE na jej południowym i wschodnim kierunku, również w odniesieniu do alokacji środków finansowych w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa. Polska dążyła również do lepszego wykorzystywania unijnych instrumentów polityki regionalnej oraz wzmocnienia procesu integracji kontynentu, przyjmując za podstawę powszechną akceptację zasad demokracji, poszanowania praw człowieka i praworządności.

Uczestniczyliśmy w wypracowaniu nowych ram współpracy UE: z państwami regionu Morza Czarnego (Synergia Czarnomorska) oraz strategii dla państw Azji Centralnej.

Polska opowiadała się za wzmocnieniem współpracy UE - USA w kwestiach gospodarczych (w tym za eliminacją pozostałych barier handlowych), w dziedzinie dialogu energetycznego, promocji demokracji i praw człowieka oraz we wspólnych działaniach wobec wyzwań globalnych.

Polska aktywnie uczestniczyła w kształtowaniu stosunków zewnętrznych Unii Europejskiej, także wobec innych regionów, wspierała wysiłki na rzecz rozwiązania konfliktu bliskowschodniego, stabilizacji Iraku oraz pokojowego rozwiązania kwestii irańskiego programu nuklearnego.

3. Polityka bezpieczeństwa

Polityka bezpieczeństwa realizowana była w ramach sojuszy, koalicji i mechanizmów współpracy wielostronnej i poprzez działania dwustronne. Głównymi ośrodkami współpracy wielostronnej były: NATO, Unia Europejska, Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz ONZ. Na płaszczyźnie dwustronnej, obok dbania o dobre relacje z sąsiadami, szczególne znaczenie miały strategiczne stosunki z USA. Za sprawą członkostwa w UE i NATO Polska miała możliwość aktywnego kształtowania środowiska międzynarodowego.

NATO było instytucją o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa RP. Polska konsekwentnie zabiegała, by Sojusz pozostał instrumentem zbiorowej obrony państw członkowskich, adaptując jednocześnie swe zdolności cywilne i wojskowe do skutecznego zwalczania nowych zagrożeń. Nadal wspierany był zrównoważony rozwój współpracy partnerskiej realizowanej na forum Partnerstwa dla Pokoju i Rady Partnerstwa Euroatlantyckiego oraz w ramach Dialogu Śródziemnomorskiego NATO i Stambulskiej Inicjatywy Współpracy. Kluczowe z punktu widzenia Polski było kształtowanie pragmatycznej współpracy NATO-Rosja oraz utrzymanie perspektywy „otwartych drzwi” dla zainteresowanych państw Europy Wschodniej.

Duże znaczenie dla Polski miało wprowadzanie problematyki bezpieczeństwa energetycznego do programu prac NATO. Problematyka bezpieczeństwa energetycznego, wielowymiarowa z natury, wymagała równoległych działań na wielu płaszczyznach i forach. Ich celem było zapewnienie Polsce stabilnych dostaw surowców pochodzących z bezpiecznych źródeł. Chodziło również o kształtowanie współpracy międzynarodowej tak, by gwarantowała ona przejrzyste zasady współpracy dostawców i odbiorców nośników energii oraz solidarną postawę przyjaznych nam państw w obliczu kryzysów oraz wspólne działania w takich sytuacjach.

Udział Polski w operacjach sojuszniczych i unijnych z dala od naszych granic wynikał z konieczności eliminacji zagrożeń na wczesnym etapie. Dotyczyło to przede wszystkim działań operacyjnych NATO w Afganistanie (znaczące zaangażowanie sił zbrojnych RP w prowadzenie tej operacji - 2 rotacje po 1200 żołnierzy każda), w Iraku (w tym w ramach zaangażowania NATO oraz UE na rzecz szkolenia kadr i stabilizacji kraju), wsparcia procesu politycznego i stabilizacji w Kosowie oraz Bośni i Hercegowinie, a także zaangażowania w zintegrowane (również cywilne) operacje unijne z zakresu Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (przede wszystkim Kosowo, a także Mołdowa, potencjalnie Afganistan). Utrzymane zostało zaangażowanie Polski w operacje pokojowe ONZ.

W odniesieniu do relacji UE - NATO Polska dążyła do zbudowania rzeczywistego, niekonkurencyjnego, strategicznego partnerstwa, racjonalnie korzystającego z istniejących zdolności i zasobów materialnych po obu stronach Atlantyku. Praktycznym aspektem tych dążeń było nasze aktywne uczestnictwo w procesie rozwoju wojskowych i cywilnych zdolności zarządzania kryzysowego UE, który sprzyjałby zwiększaniu zakresu i efektywności unijnych działań zewnętrznych, a jednocześnie nie wpływałby negatywnie na pozycję i zadania NATO.

Duże znaczenie przykładane było do „wymiaru ludzkiego” polityki bezpieczeństwa, jakim są m.in. prawa człowieka oraz wspieranie procesów i wartości demokratycznych. Podstawową płaszczyzną aktywności w tym względzie w wymiarze regionalnym było OBWE (i jego warszawskie Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka). Polska dążyła do utrzymania silnej pozycji organizacji we wspieraniu procesów demokratyzacyjnych i budowy społeczeństw obywatelskich oraz zapobiegania podważaniu jej dotychczasowych osiągnięć.

Ważnym polem aktywności była kontrola zbrojeń konwencjonalnych i rozwijanie środków budowy zaufania. Polska uczestniczyła w bieżącej realizacji porozumień w sferze kontroli zbrojeń i środków budowy zaufania: Traktatu o Otwartych Przestworzach, Dokumentu Wiedeńskiego z 1999 r. o środkach budowy zaufania i bezpieczeństwa, Kodeksu Postępowania Państw w dziedzinie polityczno-wojskowych aspektów bezpieczeństwa i innych.

Polska aktywnie uczestniczyła w kształtowaniu polityki UE i NATO w zakresie umacniania norm, zasad i polityki nieprolifracji, jak również wspierała promocję i wykorzystanie polskiego potencjału produkcyjnego, naukowo-badawczego i obrony cywilnej w zakresie obrony przed bronią masowego rażenia. Utrzymana została aktywna rola Polski w inicjatywach międzynarodowych w sferze umacniania globalnego bezpieczeństwa i przeciwdziałania proliferacji BMR, tak w ramach systemu ONZ, jak i w obszarze nowych inicjatyw (m.in. Inicjatywa Przeciwdziałania Proliferacji BMR tzw. Inicjatywie Krakowskiej oraz Globalnym Partnerstwie przeciwko proliferacji broni masowego rażenia).

Walka z terroryzmem pozostała jedną z najważniejszych dziedzin współpracy międzynarodowej. Wzrost zagrożenia wymuszał na wszystkich państwach zacieśnianie współpracy i zwiększanie wymiany informacji. Członkostwo w UE nałożyło nowe zobowiązania na administrację, głównie w zakresie implementacji polityki UE zwalczania terroryzmu.

Przeciwdziałanie tzw. nowym zagrożeniom w dziedzinie bezpieczeństwa było szczególnie intensywnie w sferze kontroli eksportu uzbrojenia, polityki sankcji oraz inicjatyw rozbrojeniowych w odniesieniu do broni konwencjonalnej. Wzrosła aktywność RP w międzynarodowych inicjatywach, zmierzających do globalnego uregulowania spraw kontroli transferów uzbrojenia.

W zakresie współpracy przemysłów obronnych zintensyfikowane zostały działania koordynacyjne, służące wspieraniu eksportu polskiego uzbrojenia i sprzętu wojskowego. Kontynuowane były działania związane z realizacją umów offsetowych oraz z pozyskiwaniem nowoczesnych technologii. Polska aktywnie uczestniczyła w europejskich programach zbrojeniowych w ramach Europejskiej Agencji Obrony.

4. Stosunki dwustronne

Do głównych partnerów Polski należą Stany Zjednoczone, kraje Unii Europejskiej jak: Niemcy, Francja, Wielka Brytania, kraje bałtyckie i środkowoeuropejskie, oraz Ukraina. Duże znaczenie miały stosunki z Rosją.

Stany Zjednoczone i Kanada

Relacje ze Stanami Zjednoczonymi miały kluczowe znaczenie dla realizacji polskich interesów narodowych w polityce zagranicznej, zwłaszcza w dziedzinie bezpieczeństwa. Naszym celem było utrzymanie zaangażowania Stanów Zjednoczonych w Europie jako czynnika gwarantującego bezpieczeństwo oraz stabilizującego relacje polityczno - militarne na kontynencie.

W strategii polskiej polityki zagranicznej rozwój bliskich stosunków ze Stanami Zjednoczonymi oraz działalność w Unii Europejskiej, miały charakter komplementarny. Polska wykorzystując swoją pozycję w Unii Europejskiej dążyła do rozszerzenia zakresu współpracy transatlantyckiej, łącznie z koordynacją działań USA i UE tam, gdzie to było możliwe. Dotyczyło to zwłaszcza polityki wschodniej i wsparcia reform politycznych i gospodarczych na Ukrainie oraz procesu integracji tego kraju z instytucjami euro-atlantycznymi, a także długofalowego zaangażowania na rzecz przemian na Białorusi.

Szczególne znaczenie miały wspólne projekty z USA, w tym rozmowy w sprawie budowy w Polsce systemu obrony rakietowej. W tym wypadku Polska dążyła do osiągnięcia takiego porozumienia, które zwiększyłoby jej bezpieczeństwo i było zgodne z naszymi interesami narodowymi.

Polska dążyła do zwiększenia współpracy gospodarczej i wymiany handlowej ze Stanami Zjednoczonymi. Kontynuowane były starania o włączenie Polski przez Stany Zjednoczone do programu visa Wawer.

W stosunkach z Kanadą Polska zabiegała o zniesienie obowiązku wizowego dla obywateli RP oraz o zniesienie przeszkód i zwiększenie wymiany handlowej między Kanadą a UE. Zakończone zostały negocjacje i przygotowane do podpisania umowy o wymianie młodzieży, ekstradycji i ubezpieczeniach społecznych. Polska współdziałała z Kanadą w dziedzinie poprawy standardów demokratycznych i przestrzegania prawa na Białorusi. Wsparła Kanadę w wyposażeniu jej kontyngentu w Afganistanie w helikoptery. Zdecydowanie występowała w obronie interesów polskich obywateli w Kanadzie. Domagała się bezstronnego śledztwa i ukarania winnych nadużycia siły przez policję kanadyjską, w wyniku której życie stracił polski obywatel.

Niemcy, Francja i Wielka Brytania

Niemcy zajmowały kluczowe miejsce w polskiej polityce europejskiej. Decydowało o tym m.in. bezpośrednie sąsiedztwo, wspólna, często trudna historia, potencjał polityczny i ekonomiczny Niemiec i ich rola najważniejszego partnera gospodarczego Polski. Niemcy są naszym sojusznikiem w NATO i partnerem w Unii Europejskiej. Szczególne znaczenie miał fakt, że w pierwszej połowie 2007 r. Niemcy sprawowały przewodnictwo w Unii Europejskiej.

Polska dążyła do rzeczowego, opartego na partnerstwie, dialogu politycznego z Niemcami, dotyczącego obszarów współpracy wymagających ścisłego współdziałania: przyszłości UE i Traktatu Konstytucyjnego, polityki wschodniej UE, w tym stosunków z Rosją, polityki energetycznej UE i bezpieczeństwa energetycznego oraz zniesienia ograniczeń w dostępie do niemieckiego rynku pracy.

Nowego impulsu dialog dwustronny między obydwojema krajami nabrał po zmianie rządu w Polsce pod koniec 2007 roku. W kwestiach trudnych i zakłócających stosunki między naszymi krajami, takich jak Gazociąg Północny i Centrum Przeciwko Wypędzeniom dążono do wypracowania wspólnych płaszczyzn porozumienia i konstruktywnego współdziałania.

Francja pozostawała jednym z głównych partnerów Polski w Unii Europejskiej. Prowadzony był regularny dialog polityczny na wszystkich szczeblach i w różnych kierunkach, biorąc pod uwagę pozycję tego kraju zarówno w UE, jak i w wymiarze

globalnym. Polska dążyła do rozwoju współpracy gospodarczej, inwestycyjnej i naukowo-technicznej.

W stosunkach z Wielką Brytanią prowadzone były działania zmierzające do utrzymania wysokiej dynamiki kontaktów politycznych, gospodarczych i wojskowych. Polska i Wielka Brytania prowadziły regularne konsultacje międzyrządowe, które umacniały strategicznego partnerstwo między naszymi krajami oraz określały nowe obszary wzajemnego zainteresowania i współpracy. Nowym elementem oddziaływującym na stosunki dwustronne jest obecność w Wielkiej Brytanii licznej polskiej emigracji zarobkowej.

Wschodni sąsiedzi

W stosunkach ze wschodnimi sąsiadami priorytetem pozostawał rozwój dobrosąsiedzkich stosunków oraz intensyfikacja współpracy gospodarczej.

Wspierając w ramach UE proces pogłębiania dialogu między Ukrainą i Unią, Polska dążyła do finalizacji prac nad nowym, rozszerzonym wariantem Umowy o Partnerstwie i Współpracy. Wspierane były dążenia Ukrainy w sprawie złagodzenia przez UE przepisów wizowych dla obywateli tego kraju oraz popierane jej aspiracje do członkostwa w WTO. Polska rozpoczęła pod koniec 2007 roku rozmowy w sprawie podpisania z Ukrainą umowy o małym ruchu granicznym. W związku z pogłębiającym się kryzysem wewnętrznym na Ukrainie, Polska przekonywała partnerów ukraińskich o potrzebie utrzymania stabilności i ładu wewnętrznego oraz rozwiązania sporów politycznych drogą porozumienia i dialogu z udziałem wszystkich sił politycznych bez uciekania się do rozwiązań siłowych. Polska wspierała euroatlantyckie aspiracje Ukrainy, mając jednak na uwadze głębokie podziały w społeczeństwie, dotyczące ewentualnego członkostwa tego państwa w UE i NATO.

Stosunki Polski z Białorusią były nadal określane w dużym stopniu przez dynamikę sytuacji wewnętrznej w tym państwie. Kontynuowane były działania na rzecz ukształtowania warunków prowadzących do demokratycznej ewolucji społeczeństwa białoruskiego. Polska dążyła, do większego zaangażowania UE we wspieranie społeczeństwa obywatelskiego i sił demokratycznych w Białorusi, konsekwentnie egzekwowała u władz Białorusi poszanowanie praw mniejszości polskiej w tym kraju.

Polska dążyła do poprawy stosunków z Rosją. Celem polityki RP było osłabienie konfrontacyjnej polityki Rosji i minimalizacja jej negatywnych następstw. Polska konsekwentnie występowała o zniesienie rosyjskiego embarga na polskie mięso i produkty pochodzenia roślinnego wskazując na brak merytorycznego uzasadnienia jego utrzymywania. Ponadto podejmowane były działania zmierzające do rozwiązania kwestii dysparytetu nieruchomości rosyjskich w Polsce i polskich w Rosji. Polska dążyła do

uporządkowania dwustronnej bazy prawno - traktatowej tak, aby służyła ona normalizacji stosunków w dziedzinach eksportu polskich produktów mięsnych i roślinnych, żeglugi po Zalewie Wiślanym i przez Cieśninę Pilawską, działalności Instytutów Polskich w FR i Ośrodków Nauki i Kultury FR w RP.

Pod koniec 2007 roku, wraz ze zmianą rządu w Polsce dialog polityczny z Rosją otrzymał nowy impuls. Obie strony wyraziły gotowość rozwiązania w drodze dialogu problemów spornych oraz oparcia stosunków dwustronnych na zasadzie pragmatycznego dialogu przy poszanowaniu swoich interesów.

Polska aktywnie uczestniczyła w realizacji polityki UE wobec Rosji.

Państwa bałtyckie i nordyckie

Polska rozwijała strategiczne stosunki z Litwą. Duże znaczenie miały działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego w regionie Morza Bałtyckiego. Kontynuowane były prace związane z utworzeniem mostu energetycznego pomiędzy Polską a Litwą. Litwa, a także Łotwa i Estonia były dla Polski ważnymi partnerami na forum UE, zwłaszcza w kwestii rozwoju wymiaru wschodniego UE oraz w pozyskiwaniu oraz wykorzystywaniu funduszy na modernizację i rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej.

Współpraca ze Szwecją, Danią i Finlandią obejmowała dialog i uzgadnianie stanowisk w kwestiach podejmowanych na forum Unii Europejskiej, przede wszystkim w obszarze Polityki Sąsiedztwa oraz stosunków UE - Federacja Rosyjska. Polska dążyła do rozwoju stosunków gospodarczych z tymi państwami zarówno poprzez promowanie wzrostu wymiany handlowej, jak i napływ inwestycji bezpośrednich. Polska kontynuowała aktywną współpracę z państwami bałtyckimi i nordyckimi w ramach Rady Państw Morza Bałtyckiego, w tym w zakresie wypracowania w ramach Unii Europejskiej wspólnej polityki energetycznej.

W stosunkach z Norwegią i Danią Polska dążyła do rozwoju współpracy w energetyce, która daje szansę na dywersyfikację dostaw nośników energii. Kontynuowana była współpraca w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz działania zmierzające do wprowadzenia dalszych ułatwień dla działalności polskich firm i pracowników na norweskim rynku pracy.

Południowi sąsiedzi

Tradycyjnie ważne miejsce w polskiej polityce zagranicznej zajmowały stosunki z naszymi południowymi sąsiadami. Polska utrzymała wysoki poziom dialogu z Republiką Czeską w zakresie kluczowych kwestii unijnych oraz bezpieczeństwa energetycznego. Dobra współpraca Polski ze Słowacją została rozszerzona o wymiar bezpieczeństwa

energetycznego. Węgry pozostały ważnym partnerem Polski w polskiej polityce europejskiej, euroatlantyckiej i regionalnej.

Polska zabiegała o rozwój współpracy w ramach Grupy Wyszehradzkiej. W naszym interesie leżał dobry rozwój współpracy czterech sąsiadujących ze sobą państw Europy Środkowej i ich ścisłe współdziałanie na forum UE i NATO. Z tego względu Polska opowiadała się za zachowaniem integralności Grupy, pozostając otwarta na propozycje podejmowania współpracy z innymi państwami.

Nowego jakościowo charakteru nabrały stosunki z Rumunią i Bułgarią. Członkostwo tych państw w UE od 1 stycznia 2007 r. stworzyło nowe formy i płaszczyzny dla współpracy, z tymi krajami. Polska dążyła do nawiązania ścisłej współpracy z Rumunią i Bułgarią w Wymiarze Wschodnim Europejskiej Polityki Sąsiedztwa. Kontynuowała współpracę z południowymi sąsiadami w ramach Inicjatywy Środkowoeuropejskiej i Partnerstwa Regionalnego.

Pozostałe państwa Europy Zachodniej

Włochy pozostały jednym z najważniejszych partnerów i sojuszników Polski w Europie. Priorytetowe znaczenie przywiązywano do wzrostu i dywersyfikacji wymiany handlowej z Włochami oraz podejmowania wspólnych działań, które mają zapobiec tendencjom spadkowym we współpracy gospodarczej.

Kontynuowana była ścisła współpraca z Królestwem Niderlandów, które było jednym z najważniejszych partnerów gospodarczych Polski w Europie. Pogłębieniu współpracy służyło współdziałanie w ramach Konferencji Utrechckiej. Zacieśnieniu współpracy między administracjami obu państw sprzyjało otwarcie we wrześniu 2007 r. w Warszawie przedstawicielstwa Europejskiego Instytutu Administracji Publicznej w Maastricht. W stosunkach z Belgią kontynuowana była współpraca w zakresie polityki europejskiej oraz w wymiarze regionalnym. Rozpoczęte zostało współdziałanie w ramach polsko - walońskiej i polsko - flandryjskiej współpracy międzyregionalnej.

W relacjach z Irlandią Polska dążyła do utrzymania dotychczasowego, bardzo dobrego poziomu stosunków politycznych i gospodarczych, w szczególności koncentrując się na ekonomicznych i społecznych aspektach otwarcia irlandzkiego rynku pracy dla obywateli polskich.

Polska rozwijała partnerską współpracę z Austrią, która objęła także współpracę w ramach Partnerstwa Regionalnego. Mając na względzie ponad dziesięcioletnie doświadczenie Austrii jako członka Unii Europejskiej oraz tradycyjne zaangażowanie Wiednia w sprawę Europy Środkowowschodniej, Polska starała się pozyskać austriackie

poparcie dla swoich inicjatyw realizowanych na tym obszarze. Nowe obszary współpracy dwustronnej ze Szwajcarią otworzyły poszerzająca się baza traktatowa łącząca ten kraj z Unią Europejską oraz wkład finansowy Konfederacji Szwajcarskiej na rzecz zmniejszenia różnic gospodarczych i społecznych w rozszerzonej Unii Europejskiej, którego Polska będzie głównym beneficjentem.

W stosunkach z Hiszpanią i Portugalią Polska dążyła do dalszego ożywienia dialogu politycznego i umacniania współpracy dwustronnej na szczeblu parlamentarnym, rządowym, regionalnym i samorządowym. Priorytetem w stosunkach dwustronnych z tymi państwami pozostawał rozwój stosunków gospodarczych oraz ożywienie współpracy inwestycyjnej, a także dialog polityczny w zakresie polityki europejskiej, stosunków transatlantyckich i bezpieczeństwa globalnego.

Państwa Europy Południowo - Wschodniej

Polska utrzymała polityczne wsparcie dla akcesji Chorwacji do UE. Poparcie wznowienia negocjacji stowarzyszeniowych Serbii z Unią Polska uzależniła od pełnej współpracy Belgradu z Międzynarodowym Trybunałem Karnym ds. byłej Jugosławii. Wspierane były negocjacje stowarzyszeniowe Czarnogóry oraz Bośni i Hercegowiny z UE, a także Albanii i Macedonii ze strukturami euroatlantyckimi. Proces ten postrzegany jest przez Polskę jako istotny element stabilizacji sytuacji politycznej i gospodarczej w tym regionie.

Oddziaływanie na sytuację Bałkanów Zachodnich realizowane było poprzez obecność wojskową w misji stabilizacyjnej i policyjnej w Bośni i Hercegowinie oraz aktywność w strukturach międzynarodowych zaangażowanych na Bałkanach (UE, NATO, OBWE).

Polska konsekwentnie wspierała proeuropejską politykę Turcji. Opowiadała się za kontynuowaniem negocjacji Turcji z UE, bez powiększania dotychczasowego katalogu warunków.

Państwa południowego Kaukazu i Azji Środkowej

Polska wspierała Gruzję w procesie transformacji ustrojowej oraz w jej zabiegach o członkostwo w NATO i UE.

Współpraca z krajami południowego Kaukazu, zwłaszcza z Azerbejdżanem i Gruzją miała zasadnicze znaczenie ze względu na ich tranzytowe położenie w korytarzu transportowym dla surowców energetycznych z Azji Środkowej do Europy. Miarą zainteresowania Polski rozwojem stosunków z Gruzją, Azerbejdżanem i Kazachstanem były kontakty na najwyższym szczeblu. Polska dążyła do zacieśnienia stosunków z krajami Azji.

Państwa Azji i Pacyfiku

W regionie Azji i Pacyfiku priorytetem polskiej polityki zagranicznej pozostawały kwestie gospodarcze. Priorytetowy charakter dla Polski miały stosunki z Chinami, Japonią i Republiką Korei.

W relacjach z Chińską Republiką Ludową, Polska koncentrowała się na działaniach promujących rozwój kontaktów ekonomiczno-handlowych w celu ograniczenia deficytu w obrotach dwustronnych. W stosunkach z Japonią ważnym zadaniem dla Polski było potwierdzenie formuły strategicznego partnerstwa pomiędzy naszymi krajami, co znalazło wyraz w intensyfikacji dialogu politycznego. W ramach współpracy z Republiką Korei Polska zabiegała o utrzymanie pozytywnego wizerunku Polski jako wiarygodnego partnera i atrakcyjnego miejsca dla koreańskich inwestycji. Podejmowane były działania w celu zwiększenia polskiej aktywności gospodarczej w tym kraju.

Dążono do zacieśnienia współpracy politycznej i gospodarczej z dwiema demokracjami regionu - Australią i Nową Zelandią.

W stosunkach z Indiami podejmowane były starania mające na celu intensyfikację dialogu politycznego oraz współpracy gospodarczej, szczególnie w sferze technologii i usług. W kontaktach z Indonezją, Malezją i Wietnamem dominującą rolę odgrywała współpraca przemysłów obronnych.

Ważnym obszarem aktywności polskiej dyplomacji na obszarze Azji i Pacyfiku pozostawała problematyka bezpieczeństwa. W związku ze skierowaniem na początku 2007 r. do Afganistanu ponad 1000 polskich żołnierzy, którzy pełnią służbę w ramach sił NATO, odtworzona została placówka dyplomatyczna RP w Kabulu. Istotne znaczenie miały stosunki z Pakistanem, który, jako jeden z członków koalicji antyterrorystycznej, może stanowić ewentualne zaplecze logistyczne dla działalności polskiego kontyngentu w Afganistanie.

Polska aktywnie uczestniczyła w rozwiązywaniu kryzysowej sytuacji na Półwyspie Koreańskim w związku z nuklearnymi ambicjami KRLD. Obecność Polski w pracach Komisji Nadzorczej Państw Neutralnych w Korei stanowiła ważny instrument kontroli zawieszenia broni.

Państwa Ameryki Łacińskiej

W relacjach z państwami Ameryki Łacińskiej priorytetowym zadaniem było pogłębienie współpracy gospodarczej. Polska uczestniczyła w kształtowaniu wspólnej polityki Unii Europejskiej, zabiegającej o pogłębienie partnerstwa z tym regionem, które obejmuje dialog

polityczny i szeroko rozumianą współpracę gospodarczą. W stosunkach Polski z Ameryką Łacińską dobrze funkcjonował mechanizm konsultacji polityczno - gospodarczych na wysokim szczeblu. Istotną rolę w stosunkach z partnerami latynoamerykańskimi odgrywała współpraca parlamentarna, obejmująca relacje bilateralne na szczeblu przewodniczących obu izb parlamentarnych, komisji spraw zagranicznych oraz grup parlamentarnych. Priorytetowymi partnerami Polski w Ameryce Łacińskiej były nadal Brazylia, Meksyk, Argentyna i Chile. Ze szczególną uwagą śledziliśmy rozwój wydarzeń na Kubie, gdzie pojawiły się zmiany, które mogą zwiastować początek okresu transformacji.

Państwa Bliskiego Wschodu i Afryki

Stosunki z państwami Bliskiego Wschodu i Afryki były podporządkowane realizacji interesów gospodarczych i zapewnieniu bezpieczeństwa narodowego. Polityka Polski w tym regionie w znacznym stopniu związana też była ze zobowiązaniami wynikającymi z członkostwa w UE i NATO oraz udziałem w misjach w Iraku, Libanie, Syrii, Afganistanie oraz w Czadzie.

Polska współkształtowała wspólną politykę UE wobec kwestii regionalnych, w tym procesu pokojowego na Bliskim Wschodzie, stabilizacji w Iraku, oddziaływania na Iran (program jądrowy, prawa człowieka), Libię (uwolnienie bułgarskich pielęgniarek), Sudan (konflikt Północ - Południe, Darfur), konfliktów w Afryce. Szczególnym sukcesem było zaproszenie Polski do udziału w odbywającej się w listopadzie 2007 r. bliskowschodniej konferencji pokojowej w Annapolis. W 2007 r. Polska wspierała działalność Euro-śródziemnomorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. A. Lindh.

Istotnym czynnikiem wpływającym na polską politykę wobec regionu było utrzymanie strategicznych stosunków z Izraelem.

Osiągnięciem było bezkonfliktowe godzenie - mimo niekorzystnych uwarunkowań - coraz szerszej współpracy z Izraelem z rozwojem dialogu z krajami arabskimi. W polityce zrównoważonego rozwoju stosunków z pozostałymi państwami regionu, nacisk położony był na aspekt gospodarczy, zwłaszcza w kontekście dążeń do dywersyfikacji źródeł pozyskiwania surowców energetycznych. Ważnym zadaniem pozostawało tworzenie pozytywnej percepcji Polski w świecie muzułmańskim, jako przeciwwaga negatywnych konsekwencji polskiego zaangażowania w Iraku i Afganistanie oraz napięć na tle kulturowym i religijnym między islamem i chrześcijaństwem.

Polska kontynuowała udział w misjach ONZ na pograniczu Etiopii i Erytrei (UNMEE). Trwały przygotowania do misji w Czadzie (EUFOR). Polska uczestniczyła w misjach w UNDOF na pograniczu izraelsko - syryjskim i UNIFIL w Libanie. W ramach dyplomacji

wielostronnej Polska z powodzeniem zabiegała o zmniejszenie ilości rezolucji palestyńskich corocznie przyjmowanych przez ZO NZ.

Kontynuowany był dialog polityczny z władzami irackimi. Poszukiwano nowych form współpracy pomimo złożonej sytuacji politycznej w tym kraju. Odnosić należy sukcesy w szkoleniu armii irackiej, w pomocy dla ludności cywilnej oraz w ochronie zabytków. Z racji zaangażowania militarnego, głos Polski liczył się w dyskusjach na temat obecnej i przyszłej sytuacji Iraku. Uczestniczymy w programach szkoleniowych i doradczych dla Iraku prowadzonych przez NATO i UE. Ważne było pozyskanie zrozumienia państw regionu dla naszego zaangażowania militarnego. Nie udało się natomiast doprowadzić do ożywienia dwustronnej współpracy gospodarczej, głównie z powodu trwającego konfliktu wewnętrznego. Zapowiedź nowego rządu RP o wycofaniu kontyngentu przyspieszyła proces przekazania kontaktów nad strefą odpowiedzialności PKW w ręce Irakijczyków. Tragicznym wymiarem zaangażowania w Iraku były ataki terrorystyczne na polskich żołnierzy i dyplomatów (Ambasador RP). Polska w imieniu Portugalii sprawowała w Iraku przewodnictwo UE.

5. Współpraca w ramach ONZ

W 2007 roku Polska dążyła do jak najlepszego wykorzystania wielostronnych mechanizmów współpracy dla realizacji naszych interesów oraz wzmocnienia systemu Narodów Zjednoczonych, poprzez kontynuację realizacji postanowień Deklaracji Milenijnej i Szczytu w 2005 roku. W roku 2007 Polska wspierała prace na rzecz rewitalizacji międzynarodowych gremiów zajmujących się problematyką rozbrojeniową oraz była aktywnie zaangażowana w proces formowania i realizacji założeń reformy systemu operacji pokojowych, dążąc jednocześnie do zwiększenia zatrudnienia Polaków w strukturach ONZ odpowiedzialnych za prowadzenie operacji pokojowych.

Utrzymana została wysoka aktywność Polski w Radzie Praw Człowieka. Polska była jej członkiem do czerwca 2007 r. Udział w pracach Rady podporządkowany był potrzebie budowy jej struktur instytucjonalnych. Polska sprzeciwiała się likwidacji mandatów specjalnych sprawozdawców ds. Kuby i Białorusi. Koncentrowano się też na wspieraniu dwóch inicjatyw: rezolucji na temat roli dobrego rządzenia w promocji praw człowieka oraz rezolucji ochrony praw człowieka w kontekście HIV/AIDS. W trakcie 6. sesji Rady we wrześniu 2007 r. podjęta została decyzja, że Polska zostanie poddana procedurze Powszechnego Przeglądu Okresowego, polegającego na dokonaniu przez Radę oceny stanu przestrzegania praw człowieka w danym kraju. Wyrazem znaczenia jakie Polska przywiązuje do aktywności na forum Rady było zgłoszenie naszej kandydatury w wyborach w 2010 r. (na okres od czerwca 2010 r. do czerwca 2013 r.).

Dużym sukcesem Polski było doprowadzenie do przyjęcia przez Komitet Światowego Dziedzictwa UNESCO na jego 31. sesji w Christchurch decyzji w sprawie zmiany na Liście Światowego Dziedzictwa nazwy byłego obozu Auschwitz. Obecnie brzmi ona: Auschwitz – Birkenau Niemiecki Nazistowski Obóz Koncentracyjny i Zagłady (1940 – 1945). Ważne było też zablokowanie przez Polskę w trakcie 34. sesji Konferencji Generalnej UNESCO przyjęcia Deklaracji zasad w sprawie obiektów kulturalnych przemieszczonych w związku z II wojną światową, gdyż jej zapisy mogły być dla Polski niekorzystnie interpretowane. W 2007 r. zorganizowana została wizyta w Polsce Dyrektora Generalnego UNESCO, p. Koïchiro Matuy.

W problematyce społeczno-ekonomicznej kontynuowane było zaangażowanie w działania na rzecz realizacji Deklaracji Milenijnej i Milenijnych Celów Rozwoju. Uczestniczyliśmy w procesie reformowania ECOSOC oraz innych agend i programów sektora gospodarczego ONZ.

W sferze problematyki środowiskowej Polska aktywnie uczestniczyła w przygotowaniach do konferencji stron ramowej konwencji NZ w sprawie zmian klimatu (Bali, grudzień 2007 r.), która podjęła decyzję o rozpoczęciu negocjacji zobowiązań na okres po 2012 roku, jak również o organizacji w Polsce w grudniu 2008 r. kolejnej konferencji stron.

Polska podpisała z ONZ tzw. Memorandum of Understanding, na mocy którego staliśmy się uczestnikiem Associate Experts Programme i uzyskała prawo do kierowania młodych pracowników do pracy w ONZ.

6. Zagraniczna polityka ekonomiczna

W 2007 roku do najważniejszych zadań dotyczących zagranicznej polityki ekonomicznej należały: zapewnienie bezpieczeństwa ekonomicznego, w tym energetycznego, identyfikacja interesów ekonomicznych Polski w krajach WNP, współpraca na forum organizacji międzynarodowych o charakterze ekonomicznym (m.in. OECD, WTO), wykonywanie bieżących zadań dyplomacji ekonomicznej w kraju i na placówkach zagranicznych.

W 2007 roku dyplomacja ekonomiczna dążyła do określenia i wskazania sposobów przezwyciężenia problemów gospodarczych o znaczeniu strategicznym z punktu widzenia bezpieczeństwa ekonomicznego Polski, w tym w szczególności energetycznego. Analizowana była współpraca handlowa i inwestycyjna w ujęciu regionalnym, w tym szczególnie śledzono obroty handlowe i identyfikowano negatywne trendy i podejmowano działania na rzecz znoszenia barier w dostępie do rynków. Służby ekonomiczne Ministerstwa Spraw Zagranicznych współuczestniczyły w budowaniu relacji gospodarczych z krajami i regionami priorytetowymi dla interesów Polski, brały udział w negocjacjach rządowych na

forum dwu- i wielostronnym (UE, WTO, OECD) oraz wspomagały rozwiązywanie konfliktów handlowych (embargo na eksport produktów do Rosji i Ukrainy). Ministerstwo Spraw Zagranicznych uczestniczyło w promocji ekonomicznej państwa i wspieraniu rządowych struktur wspomagających działalność eksportową i inwestycyjną przedsiębiorstw.

W 2007 roku rozwijane było zaplecze analityczne dla realizacji celów ekonomicznej polityki zagranicznej poprzez współpracę z instytutami/uczelniami o profilu ekonomicznym, nawiązanie współpracy z organizacjami wspomagającymi kontakty gospodarcze z zagranicą (KIG, Lewiatan, izby gospodarcze, agencje regionalne) oraz bieżącą współpracę z instytucjami realizującymi działania promocyjne za granicą (MG, PAliIZ).

7. Pomoc rozwojowa

W 2007 roku polska pomoc zagraniczna w dużym stopniu kierowana była do priorytetowych biorców polskiej pomocy, takich jak Ukraina, Białoruś, Mołdowa czy Gruzja. Polska pomoc udzielana była również tym krajom i regionom, w których stacjonują Polskie Kontyngenty Wojskowe (Irak i Afganistan), oraz Afryce subsaharyjskiej, gdzie od lat aktywni są polscy misjonarze katoliccy. Ponadto pomoc humanitarną i w zakresie odbudowy przekazywana była krajom i społeczeństwom poszkodowanym m.in. w wyniku katastrof i klęsk żywiołowych.

Projekty pomocowe dla zagranicy realizowane były przez podmioty krajowe - organy administracji rządowej, organy samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe (wybrane w drodze otwartego konkursu). MSZ koordynowało przekazywanie funduszy na ich realizację oraz monitorowało prowadzone działania. MSZ prowadziło również działania z zakresu informowania społeczeństwa o polskim programie pomocy zagranicznej, a także z zakresu edukacji globalnej i rozwojowej.

W 2007 r. w zakresie pomocy rozwojowej oraz wspierania demokracji Polska współpracowała z innymi krajami również na forum instytucji międzynarodowych, przede wszystkim Unii Europejskiej, systemu Narodów Zjednoczonych i OECD. Zacieśniana była współpraca z Komitetem Pomocy Rozwojowej (DAC) OECD, tak aby około 2010 r. osiągnąć status pełnoprawnego członka w tej instytucji.

8. Promocja

W 2007 roku znacznemu zwiększeniu uległa ilość środków finansowych przeznaczonych na promocję. Znalazło to odzwierciedlenie we wzroście aktywności placówek, zwłaszcza w zakresie przedsięwzięć związanych z informacją o Polsce współczesnej i jej historii.

Głównymi instrumentami realizacji celów promocyjnych były: szeroko pojęta polityka informacyjna, realizacja programu wizyt studyjnych dla przedstawicieli środowisk opiniotwórczych, organizacja, inicjowanie i współfinansowanie ważnych z punktu widzenia promocji Polski przedsięwzięć, w tym o charakterze interdyscyplinarnym, Dni Polskich w danych krajach, publikacji, imprez, seminariów, konferencji, kursów akademickich, wystaw, koncertów, konkursów, zagranicznych wykładów i prezentacji polskich ekspertów z różnych dziedzin, udział Polski w zagranicznych imprezach kulturalnych i naukowych, w tym festiwalach, targach, wydarzeniach cyklicznych etc. W październiku 2007 roku w Warszawie zorganizowana została Konferencja Dyplomacji Kulturalnej i Publicznej.

Przyznane zostały Dyplomy Ministra Spraw Zagranicznych za promocję Polski w świecie oraz dla najpopularniejszego polskiego sportowca roku. Kontynuowany był Konkurs Ministra Spraw Zagranicznych na realizację zadania publicznego dla organizacji pożytku publicznego „Promocja wiedzy o Polsce”. Realizowane były zadania wynikające z członkostwa Polski w Grupie Wyszehradzkiej, w tym uruchomiony został program stypendialny dla artystów i historyków sztuki oraz kontynuowane były pozostałe programy stypendialne finansowane przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki. W ramach współpracy państw Platformy Kultura Europy Środkowej zrealizowane zostały 2 projekty.

Kontynuowane były przedsięwzięcia zwieńczające „Dni Polskie w Indiach”, zorganizowane zostały Dni Polskie w Maroku, Japonii, Zjednoczonych Emiratach Arabskich, na Sri Lance. Trwały przygotowania do Roku Polskiego w Izraelu 2008 oraz wstępne działania w związku z planowanym w roku 2009/2010 Rokiem Polskim w Wielkiej Brytanii. Polska włączyła się w obchody 150 rocznicy urodzin Józefa Conrada Korzeniowskiego (pod patronatem UNESCO). Realizowane były przedsięwzięcia w związku z Rokiem Karola Szymanowskiego, Artura Rubinsteina, Zbigniewa Herberta.

Działalność w dziedzinie multimedialnej zaowocowała realizacją projektu poświęconego 50 rocznicy Traktatów Rzymskich, ukazującego drogę Polski do członkostwa w UE oraz przemiany państw Europy Zachodniej. Projekt został nagrodzony w konkursie rozpisany z tej okazji przez Komisję Europejską. Ministerstwo Spraw Zagranicznych otrzymało też główną nagrodę konkursu „Webstarfestival” za przygotowany serwis internetowy „Poznań – Budapeszt 1956 – Wspólne Drogi do Wolności”. Utworzenie pionu dyplomacji ekonomicznej znalazło odzwierciedlenie w powstaniu arabskojęzycznej wersji serwisu o tematyce ekonomicznej w portalu www.business.gov.pl. We współpracy z jednostkami szczebla administracji rządowej i samorządowej powstał portal www.regiony.poland.gov.pl, którego celem jest wsparcie promocji regionów Polski. Kontynuowano współpracę z Radiem Polonia w zakresie finansowania i tworzenia programów.

W ramach stałego programu wizyt studyjnych, zrealizowanych zostało 75 wizyt o charakterze politycznym, kulturalnym i naukowym (w tym w ramach udziału gości w ważnych konferencjach i seminariach). Ogółem uczestniczyły w nich 443 osoby z zagranicy. W zakresie przygotowania i przeprowadzenia wizyt współpracowano z PAliZ, IAM, Instytutem Teatralnym, Polską Organizacją Turystyczną, Forum Dialogu Między Narodami oraz organizatorami festiwali filmowych i muzycznych. Zrealizowany został także wartościowy program pobytów studyjnych w Polsce historyków amerykańskich - autorów podręczników, którzy wzięli udział w polsko - amerykańskiej konferencji naukowej.

9. Sprawy prawno - traktatowe

W 2007 roku przygotowano oraz zapewniono merytoryczne wsparcie delegacji RP uczestniczącej w pracach Konferencji Dyplomatycznej, która opracowała Traktat z Lizbony. Sporządzono szereg opinii prawnych odnoszących się do prawa europejskiego, w tym dotyczących nowej umowy o współpracy z Rosją. Prowadzono analizy związane z przyszłością umów o ochronie inwestycji w warunkach członkostwa Polski w UE. Badano wybrane prawne aspekty bezpieczeństwa energetycznego Polski.

W ramach kontynuowania prac nad rozbudową internetowej bazy traktatowej oraz poszerzeniem dostępu do informacji na temat umów międzynarodowych, w 2007 r. została oddana do użytku anglojęzyczna wersja internetowej bazy traktatowej.

Przygotowano stanowiska Rządu RP w odpowiedzi na zakomunikowane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka dwie skargi dotyczące zarzutu braku odszkodowań za nacjonalizację przemysłu dokonaną w latach 40-tych XX w. Doprowadzono też do uznania przez Europejski Trybunał Praw Człowieka skuteczności tzw. ustawy zabużańskiej, skreślenia zawisłych w Trybunale skarg zabużańskich i przekazania ich do załatwienia w porządku krajowym. Przygotowano również przyjęty następnie przez Radę Ministrów w dniu 17 maja 2007 roku Programu Działań Rządu w sprawie wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wobec Polski oraz sprawozdanie z jego realizacji.

Przedstawiciele Ministerstwa Spraw Zagranicznych reprezentowali Rząd RP w 313 nowych sprawach zakomunikowanych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka oraz prowadzili sprawy zakomunikowane wcześniej, a także reprezentowali Rządu RP w postępowaniach przed Komitetem Ministrów RE w sprawie wykonywania wyroków Trybunału.

10. Problematyka konsularna i polonijna

Podstawowym zadaniem polityki konsularnej w 2007 roku było zapewnienie właściwej pomocy i opieki polskim obywatelom przebywającym za granicą oraz przygotowanie Polski do wejścia do strefy Schengen.

Realizowany był plan działań na rzecz zwiększenia opieki nad polską migracją zarobkową „Bliżej pracy, bliżej Polski”.

Dokonano modernizacji istniejących placówek, a te najbardziej obciążone jak Dublin i Oslo otrzymały nowe siedziby. Zwiększono liczbę personelu konsularnego oraz wprowadzono elastyczny czas pracy. W 2007 otworzono Konsulat Generalny RP w Katanii, a pozostałe dwa nowo utworzone urzędy (w Manchesterze oraz w Reykjavíku) są na końcowym etapie przygotowań przed rozpoczęciem działalności.

W Ministerstwie Spraw Zagranicznych kontynuowano prace nad ujednoliceniem oraz uzupełnieniem informacji o warunkach pracy i życia w docelowych krajach migracji w zakresie, który pozwalałby na udzielanie efektywnych odpowiedzi oraz kierowania interesantów do właściwych źródeł informacji szczegółowej. Większość placówek w 2007 roku opracowała samodzielnie bądź we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami tego typu kompendia wiedzy podstawowej.

Ze względu na przystąpienie Polski 21 grudnia 2007 roku do strefy Schengen dostosowanie polskiej służby konsularnej do całkowicie nowych zadań oraz procedur stosowanych przy wydawaniu wiz było podstawowym zadaniem w 2007 roku.

- Przygotowanie do stosowania rozwiązań infrastruktury teleinformatycznej Systemu Informacyjnego Schengen (SIS). W związku z opóźnieniami w realizacji przez EU systemu SIS II Portugalia zaproponowała rozwiązanie przejściowe SISone4All (System Informacyjny Schengen I dla wszystkich) polegające na czasowym włączeniu nowych krajów członkowskich do obecnej sieci SIS-NET. Umożliwiło to wymianę informacji w ramach SIS w bardzo krótkim czasie. Kontynuowano również prace nad wdrożeniem Systemu Informatycznego Wiza Konsul. W 2007 roku system ten został przygotowany do współpracy z SIS. Oprogramowanie zostało zainstalowane w 17 urzędach konsularnych: Malmö, Moskwie, Berlinie, Ankarze, Kiszyniowie, Szt. Petersburgu, Odessie, Charkowie, Mińsku, Grodnie, Pekinie, Armaty, Kijowie, Łucku, Kaliningradzie, Brześciu oraz Lwowie. Wymienione urzędy wydały w 2007 roku 1.184.190 wiz na ogólną liczbę 1.297.211 wiz wydanych przez wszystkie polskie placówki.
- Opracowano rozwiązania umożliwiające placówkom nie posiadającym tego systemu do przeprowadzania sprawdzeń i konsultacji wizowych za pośrednictwem tzw. konsulatu

wirtualnego (nowo utworzony wydział w Departamencie Konsularnym i Polonii MSZ). Przygotowano nowe oprogramowanie do druku naklejek wizowych, które umożliwia również rejestrowanie wniosków i ich przygotowanie do przekazania do kraju.

- W celu pełnego dostosowania polskich norm prawnych do wymogów Schengen w lipcu 2007 r. dokonano nowelizacji ustawy o cudzoziemcach. Kolejne zmiany ustawy o cudzoziemcach zostały zawarte w ustawie o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Systemie Informacji Wizowej. Wejście ich w życie nastąpiło z chwilą poszerzenia obszaru Schengen.
- Na podstawie przepisów krajowych i uregulowań UE opracowano „Aneks do przewodnika wizowego”, obejmujący całokształt nowych procedur wizowych, które urzędy konsularne były zobowiązane stosować z chwilą rozpoczęcia wydawania wiz jednolitych.
- Przygotowano stosowne zalecenia dla placówek w zakresie wymaganych dokumentów uzasadniających okoliczności ubiegania się przez cudzoziemców o wizę do wymogów stosowanych przez państwa stosujące dorobek Schengen.

Wejście Polski do strefy Schengen spowodowało konieczność dostosowania dotychczasowych umów, zawartych w 2003 roku z Federacją Rosyjską, Białorusią oraz Ukrainą do standardów *acquis* Schengen. Umowy dwustronne, poza ułatwieniami wizowymi, zawierały także szereg postanowień dotyczących zasad pobierania opłat za wizy.

W zakresie spraw paszportowych uwagę skupiono na pracach dotyczących przygotowania i wprowadzenia nowego trybu wydawania dokumentów paszportowych za granicą. Po odpowiednim okresie testów z dniem 1 stycznia 2008 r. urzędy przystąpiły do wydawania nowych paszportów tymczasowych.

Działania w dziedzinie współpracy z Polonią w 2007 roku koncentrowały się na realizacji założeń polityki polonijnej RP, w tym zapisów Rządowego Programu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych grup polonijnych oraz problemów aktualnie występujących na danym obszarze. Do najważniejszych spraw ze sfery polonijnej realizowanych w 2007 r. należały działania na rzecz właściwego zabezpieczenia i realizacji praw naszych Rodaków w państwach ich zamieszkania.

W 2007 r. wprowadzono w życie ustawę o Karcie Polaka. Prowadzone były działania na rzecz przystosowania infrastruktury na placówkach i zapewnienia dodatkowej obsady kadrowej, między innymi dokonano rekrutacji i przystąpiono do szkolenia ok. 30 kandydatów na konsulów ds. Karty Polaka. Rozpoczęty został cykl konsultacji na temat Karty Polaka z państwami objętymi działaniem ustawy.

Bardzo poważnym wyzwaniem było zjawisko migracji zarobkowej do państw UE i konieczność zapewnienia osobom należącym do tej - coraz liczniejszej - grupy, należytego dostępu do polskiej oświaty i kultury. Oprócz działań prowadzonych przez placówki dyplomatyczno-konsularne (przewidzianych w programie „Blżej pracy, bliżej Polski”), zorganizowano między innymi Konferencję ”Migracja zarobkowa: polityka, praktyka, wyzwania”, która odbyła się w Warszawie 10 grudnia 2007 r. Placówki w państwach przebywania licznych grup nowej migracji zarobkowej poszerzyły działania służb konsularnych w zakresie kultury i szkolnictwa (nowe inicjatywy skierowane do środowisk migracyjnych i skuteczniejsza pomoc w realizowaniu ich potrzeb kulturalno - oświatowych).

*

*

*

Z budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych w 2007 r. na ww. zadania przeznaczone zostały środki w kwocie 1.119.751 tys. zł tj. w 94,8% planu po zmianach.

Powyższe środki przeznaczono przede wszystkim na:

- wydatki związane z utrzymaniem 181 placówek zagranicznych, w tym 100 ambasad, 51 urzędów konsularnych i 20 instytutów polskich podległych ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych - 736.771 tys. zł (łącznie z wydatkami majątkowymi),
- wydatki inwestycyjne placówek zagranicznych – 151.114 tys. zł, w tym zakup nowej siedziby Ambasady RP, Konsulatu Generalnego i Instytutu Polskiego w Wilnie oraz budynku w Brukseli na nową siedzibę Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE; prace budowlane prowadzono także na placówkach w Chicago, Rzymie, Lwowie, Londynie, Sofii, Dublinie, Wiedniu, Oslo,
- składki do organizacji międzynarodowych - 125.958 tys. zł,
- finansowanie współpracy na rzecz rozwoju, wspierania międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa demokratycznego, w tym dofinansowanie uruchomienia programu TVP skierowanego do widzów na Białorusi - 69.304 tys. zł,
- działalność informacyjną i kulturalną prowadzoną za granicą - 28.446 tys. zł,
- finansowanie programów radiowych i telewizyjnych realizowanych przez Radio i TV “Polonia” dla odbiorców za granicą – 20.971 tys. zł,
- dotacje dla Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych - 5.930 tys. zł i dla Polskiego Komitetu ds. UNESCO - 1.166 tys. zł,
- sfinansowanie zobowiązań wynikających z wyroków i decyzji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu - 2.832 tys. zł.

Ponadto w pozostałych resortach na sfinansowanie:

- wydatków związanych z utrzymaniem placówek zagranicznych przeznaczono 94.850 tys. zł, w tym w Ministerstwie Gospodarki 53.732 tys. zł oraz Ministerstwie Obrony Narodowej 30.508 tys. zł.
- na składki do organizacji międzynarodowych wydatkowano 487.319 tys. zł, w tym w Ministerstwie Obrony Narodowej - 246.903 tys. zł, w Ministerstwie Gospodarki - 82.624 tys. zł, w Państwowej Agencji Atomistyki - 65.738 tys. zł, w Ministerstwie Edukacji Narodowej – 20.371 tys. zł, w Ministerstwie Środowiska –14,681 tys. zł, w Ministerstwie Rolnictwa – 8.626 tys. zł oraz w Ministerstwie Zdrowia – 8.482 tys. zł.